



Pani  
Elżbieta Witek  
Marszałek Sejmu  
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

## **- o zmianie ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego.**

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Krzysztofa Janusza Kozika.

(-) Waldemar Andzel; (-) Barbara Bartuś; (-) Joanna Borowiak; (-) Waldemar Buda; (-) Lidia Burzyńska; (-) Krzysztof Czarnecki; (-) Witold Czarnecki; (-) Przemysław Drabek; (-) Elżbieta Duda; (-) Barbara Dziuk; (-) Ewa Filipiak; (-) Leszek Galemba; (-) Adam Gawęda; (-) Grzegorz Gaża; (-) Czesław Hoc; (-) Michał Jach; (-) Fryderyk Kapinos; (-) Wojciech Kossakowski; (-) Ewa Kozanecka; (-) Krzysztof Janusz Kozik; (-) Leonard Krasulski; (-) Jacek Kurzępa; (-) Krzysztof Lipiec; (-) Grzegorz Lorek; (-) Ewa Malik; (-) Beata Mateusiak-Pielucha; (-) Jan Mosiński; (-) Adam Ołdakowski; (-) Anna Paluch; (-) Teresa Pamuła; (-) Elżbieta Płonka; (-) Violetta Porowska; (-) Marcin Porzucek; (-) Zdzisław Sipiera; (-) Marek Suski; (-) Andrzej Szlachta; (-) Krzysztof Szulowski; (-) Ewa Szymańska; (-) Adam Śnieżek; (-) Jacek Świat; (-) Krzysztof Tchórzewski; (-) Włodzimierz Tomaszewski; (-) Sylwester Tułajew; (-) Jan Warzecha; (-) Grzegorz Wojciechowski; (-) Grzegorz Adam Woźniak; (-) Jarosław Zieliński; (-) Tomasz Zieliński.



ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 423, z późn. zm.<sup>1</sup>) oraz art. 15zb ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 2095, 2120, 2133, 2262 i 2269), podlegają umorzeniu z mocy prawa w całości wraz z odsetkami za zwłokę oraz kosztami upomnienia, w dniu wydania przez Komisję Europejską decyzji stwierdzającej, że to umorzenie jest zgodne z rynkiem wewnętrznym.

2. Spłata zobowiązań pieniężnych, o których mowa w ust. 1, podlega zawieszeniu do dnia wydania decyzji Komisji Europejskiej, o której mowa w art. 4 ust. 2 albo ust. 3 rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 248 z 24.09.2015 r.), albo decyzji, o której mowa w art. 9 tego rozporządzenia, albo innego zakończenia postępowania przed Komisją Europejską, nie później niż do dnia 31 grudnia 2023 r.

3. Nie podlegają umorzeniu zobowiązania pieniężne przedsiębiorstwa górniczego, o których mowa w ust. 1, jeżeli zaległości te zostały określone w związku z dokonywaniem czynności prawnych mających na celu obejście przepisów o ubezpieczeniach społecznych lub przepisów dotyczących wymiaru i poboru tych należności.

Art. 5b. 1. Wszystkie wymagalne oraz niewymagalne zobowiązania pieniężne przedsiębiorstwa górniczego objętego systemem wsparcia z tytułu wsparcia finansowego udzielonego przez Polski Fundusz Rozwoju Spółka Akcyjna, w ramach programu rządowego udzielania dużym przedsiębiorcom wsparcia finansowego, o którym mowa w art. 21a ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o systemie instytucji rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1010 i 2219), podlegają umorzeniu z mocy prawa w całości w dniu wydania przez Komisję Europejską decyzji stwierdzającej, że to umorzenie jest zgodne z rynkiem wewnętrznym.

2. Zawiesza się spłatę zobowiązań pieniężnych przedsiębiorstwa górniczego objętego systemem wsparcia z tytułu wsparcia finansowego, o którym mowa w ust. 1, do dnia wydania decyzji Komisji Europejskiej, o której mowa w art. 4 ust. 2 albo ust. 3 rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiającego

---

<sup>1</sup> Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2021 r. poz. 432, 619, 1621, 1834, 1981 i 2105.

szczególne zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 248 z 24.09.2015 r.), albo decyzji, o której mowa w art. 9 tego rozporządzenia, albo innego zakończenia postępowania przed Komisją Europejską, nie później niż do dnia 31 grudnia 2023 r.

3. W relacjach pomiędzy podmiotami będącymi stronami umowy pożyczki stanowiącej podstawę do udzielenia wsparcia finansowego, o którym mowa w ust. 1, ich wzajemne prawa i obowiązki określone w tej umowie wygasają z chwilą umorzenia zobowiązań pieniężnych, o których mowa w ust. 1, za wyjątkiem praw i obowiązków dotyczących poufności informacji oraz obowiązków informacyjnych wobec Komisji Europejskiej lub innego odpowiedniego organu.

4. Skutki umorzenia zobowiązań pieniężnych, o którym mowa w ust. 1, reguluje umowa zawarta na podstawie art. 21a ust. 5 ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o systemie instytucji rozwoju.

Art. 5c. Przychody z tytułu umorzenia zobowiązań pieniężnych, o których mowa w art. 5a ust. 1 i art. 5b ust. 1, nie stanowią przychodu przedsiębiorstwa górniczego objętego systemem wsparcia w rozumieniu ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2021 r. poz.1800, 1927, 2105, 2106 i 2269).

Art. 5d. Wraz z umorzeniem zobowiązań pieniężnych przedsiębiorstwa górniczego, o których mowa w art. 5a ust. 1 i art. 5b ust. 1, wygasają ustanowione dla tych zobowiązań zabezpieczenia na majątku lub prawach tego przedsiębiorstwa.

Art. 5e. Organem odpowiedzialnym za realizację obowiązków sprawozdawczych w zakresie monitoringu związanych z systemem wsparcia, w tym umorzeń, o których mowa w art. 5a ust. 1 i art. 5b ust. 1, jest minister właściwy do spraw gospodarki złożami kopalini lub odpowiedni podmiot przez niego wyznaczony.";

4) po rozdziale 2 dodaje się rozdział 2a w brzmieniu:

#### "Rozdział 2a

##### Redukcja zdolności produkcyjnych

Art. 5f. 1. Przedsiębiorstwo górnicze objęte systemem wsparcia stopniowo wygasza działalność wydobywczą wyznaczonych jednostek produkcyjnych i w okresie do dnia zamknięcia tych jednostek, zgodnie z zasadami systemu wsparcia, otrzymuje wsparcie publiczne w postaci dopłaty do redukcji zdolności produkcyjnych, zwanej dalej "dopłatą".

2. Dopłata stanowi dodatnią różnicę pomiędzy kosztami kwalifikowanymi działalności wydobywczej a przychodami kwalifikowanymi, z uwzględnieniem zastosowania ceny referencyjnej.

3. Dopłata będzie przekazywana w formie dotacji z budżetu państwa lub podwyższenia kapitału zakładowego przedsiębiorstwa górniczego objętego systemem wsparcia skarbowymi papierami wartościowymi przez Skarb Państwa na podstawie odpowiednio umowy o przyznanie dotacji na finansowanie dopłaty lub umowy o podwyższeniu kapitału zakładowego, zawartej między ministrem właściwym do spraw gospodarki złożami kopalin a właściwym przedsiębiorstwem górniczym objętym systemem wsparcia.

4. Udzielanie i rozliczanie dopłat oraz funkcjonowanie przedsiębiorstwa górniczego i wchodzących w jego skład wyznaczonych jednostek produkcyjnych w ramach systemu wsparcia będzie podlegało monitoringowi, kontroli i weryfikacji.

5. Minister właściwy do spraw gospodarki złożami kopalin określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe warunki systemu wsparcia w zakresie dopłat, w tym sposób ustalania wysokości dopłat, koszty i przychody kwalifikowane, sposób ustalania ceny referencyjnej, zasady monitorowania, kontroli i weryfikacji udzielanej pomocy publicznej,
  - 2) szczegółowe warunki i tryb przyznawania dopłaty, z uwzględnieniem jej formy,
  - 3) tryb rozliczania dopłat,
  - 4) warunki powodujące czasowe wstrzymanie wypłaty przyznanej dopłaty,
- biorąc pod uwagę przeznaczenie dopłat, zapewnienie sprawności ich wypłacania oraz efektywne wydatkowanie środków z budżetu państwa.

Art. 5g. Przedsiębiorstwo górnicze objęte systemem wsparcia jest zwolnione z dokonywania odpisów i gromadzenia środków na fundusz likwidacji, o którym mowa w art. 128 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2021 r. poz. 1420 i 2269).";

- 5) w art. 25 w ust. 1 w pkt 8 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 9 w brzmieniu:  
"9) monitoringu, kontroli i weryfikacji systemu wsparcia.";
- 6) po art. 26a dodaje się art. 26b - 26e w brzmieniu:

"Art. 26b. W każdym roku budżetowym Rada Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki złożami kopalin, w projekcie ustawy budżetowej określi

wysokość dotacji lub nominalną wartość skarbowych papierów wartościowych na podwyższenie kapitału zakładowego przedsiębiorstwa górniczego objętego systemem wsparcia, z przeznaczeniem na finansowanie dopłat, o których mowa w art. 5f ustawy.

Art. 26c. 1. W latach 2022–2031 minister właściwy do spraw finansów publicznych może przekazać przedsiębiorstwu górniczemu objętemu systemem wsparcia, na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki złożami kopalin, skarbowe papiery wartościowe z przeznaczeniem na podwyższenie kapitału zakładowego tego przedsiębiorstwa, jeżeli jest to niezbędne do realizacji jego zadań określonych w ustawie, do wysokości określonej w ustawie budżetowej na dany rok budżetowy.

2. Akcje w podwyższonym kapitale zakładowym przedsiębiorstwa górniczego objętego systemem wsparcia zostaną objęte przez Skarb Państwa.

3. Do podwyższenia kapitału zakładowego przedsiębiorstwa górniczego objętego systemem wsparcia stosuje się przepisy ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych.

4. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, przez wydanie listu emisyjnego, warunki emisji skarbowych papierów wartościowych, o których mowa w ust. 1, oraz sposób realizacji świadczeń z nich wynikających.

5. List emisyjny zawiera w szczególności:

- 1) datę emisji;
- 2) powołanie podstawy prawnej emisji;
- 3) jednostkową wartość nominalną;
- 4) walutę, w której może następować emisja, lub sposób określenia waluty emisji;
- 5) cenę lub sposób jej ustalenia;
- 6) stopę procentową lub sposób jej obliczania;
- 7) określenie sposobu i terminów wypłaty należności głównej oraz należności ubocznych;
- 8) datę, od której nalicza się oprocentowanie skarbowych papierów wartościowych tej emisji;
- 9) termin wykupu oraz zastrzeżenia w przedmiocie możliwości wcześniejszego wykupu.

6. Emisja skarbowych papierów wartościowych, o których mowa w ust. 1, następuje z dniem zarejestrowania skarbowych papierów wartościowych w depozycie papierów wartościowych oraz w kwocie równej wartości nominalnej wyemitowanych skarbowych papierów wartościowych.

7. Do emisji skarbowych papierów wartościowych, o których mowa w ust. 1, przepisów art. 98 i art. 102 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz przepisów wydanych na podstawie art. 97 tej ustawy nie stosuje się.

Art. 26d. Do nabywania przez Skarb Państwa akcji lub udziałów przedsiębiorstwa górniczego objętego systemem wsparcia nie stosuje się art. 9a ust. 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1933).

Art. 26e. System wsparcia stanowi pomoc publiczną i podlega notyfikacji do Komisji Europejskiej."

Art. 2. 1. Maksymalny limit wydatków z budżetu państwa przeznaczonych na realizację zadań i wykonanie działań wynikających z niniejszej ustawy, w latach 2022–2031 wynosi 28 821 mln zł.

2. Limit wydatków, o których mowa w ust. 1, jest pomniejszany o nominalną wartość skarbowych papierów wartościowych przekazanych na podwyższenie kapitału zakładowego przedsiębiorstwa górniczego objętego systemem wsparcia, na podstawie art. 26c ustawy zmienianej w art. 1.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

## UZASADNIENIE

### 1. Potrzeba i cel uchwalenia ustawy

Biorąc pod uwagę zachodzące w Unii Europejskiej procesy transformacji energetycznej, wynikające z celów redukcji emisji CO<sub>2</sub> do 2050 r. oraz z tzw. „Europejskiego Zielonego Ładu”, sygnatariusze porozumienia z dnia 25 września 2020 r. oraz przedstawiciele Rządu Rzeczypospolitej Polskiej, Samorządu Województwa Śląskiego, przedstawiciele gmin górniczych, przedstawiciele spółek górniczych oraz reprezentatywnych organizacji związkowych podpisali w dniu 25 maja 2021 r. Umowę Społeczną dotyczącą transformacji sektora górnictwa węgla kamiennego oraz wybranych procesów transformacji województwa śląskiego (dalej: Umowa Społeczna).

Jednym z elementów podpisanej Umowy społecznej są mechanizmy wsparcia publicznego dla spółek sektora węgla kamiennego (pomoc na koszty nadzwyczajne i dopłaty do redukcji zdolności produkcyjnych), których celem będzie zapewnienie stabilności funkcjonowania sektora górnictwa węgla kamiennego do momentu jego zamknięcia, w całym okresie funkcjonowania Umowy Społecznej (dalej: Nowy System Wsparcia). Nowy System Wsparcia będzie brał pod uwagę konieczność stopniowego przeprowadzenia transformacji regionów górniczych i sektora wydobywania węgla kamiennego, z jednoczesnym uwzględnieniem kwestii społecznych i bezpieczeństwa energetycznego. Transformacja sektora górnictwa węgla kamiennego, który jest skoncentrowany na niewielkim obszarze geograficznym (głównie województwa śląskiego), niesie ze sobą szereg społeczno-gospodarczych zagrożeń. Bez wdrożenia odpowiedniego, kompleksowego Nowego Systemu Wsparcia ukierunkowanego na transformację i długofalową stopniową likwidację branży wydobywczej węgla kamiennego wystąpiły, występują i będą występowały negatywne skutki społeczno-gospodarcze polegające m.in. na: realnym zagrożeniu bezpieczeństwa energetycznego kraju, w tym skokowego wzrostu cen energii oraz czasowego ograniczenia dostaw energii, strukturalnej degradacji województwa śląskiego w wyniku docelowej likwidacji ok. 82 tys. miejsc pracy w kopalniach i 410 tys. miejsc pracy w sektorze okołogórnicznym na terenie 73 gmin oraz w podmiotach kooperujących z górnictwem, wyludnieniu woj. śląskiego i pauperyzacji zamieszkałej populacji.

Nowy System Wsparcia, skierowany jest do poszczególnych jednostek produkcyjnych spółek nim objętych, tj. Polskiej Grupy Górniczej S.A. (dalej: PGG), Tauron Wydobycie S.A. (dalej: TW) oraz Węglkokoks Kraj sp. z o.o. (dalej: WKK). Nowy System Wsparcia będzie polegał m.in. na dopłatach do kosztów redukcji zdolności produkcyjnych w ramach uzgodnionego planu zamknięcia jednostek produkcyjnych z uwzględnieniem mechanizmów zapewniających

skuteczność tego procesu w postaci m.in. kontroli i weryfikacji wykorzystania wsparcia. Do czasu zakończenia wydobywania jednostki produkcyjne objęte Umową Społeczną będą korzystały z Nowego Systemu Wsparcia w ramach dopłat do redukcji zdolności produkcyjnych, zgodnie z przyjętymi dla poszczególnych jednostek produkcyjnych programami operacyjnymi. Po zakończeniu wydobywania węgla w poszczególnych jednostkach produkcyjnych i rozpoczęciu procesu likwidacji, na bazie wieloletniego programu likwidacji, będą one otrzymywać wsparcie finansowe na koszty nadzwyczajne związane z procesem likwidacji.

Nowy System Wsparcia został opracowany w oparciu o porównywalne wskaźniki dla poszczególnych jednostek produkcyjnych i przygotowane dla nich programy operacyjne, sporządzone na bazie obiektywnych wskaźników i analiz ekonomicznych, z uwzględnieniem bezpieczeństwa energetycznego kraju i kwestii społecznych.

W oparciu o opracowane programy operacyjne przygotowywane będą roczne plany techniczno-ekonomiczne działalności danej jednostki produkcyjnej. Zakłada się, mając na uwadze okres obowiązywania Nowego Systemu Wsparcia, że programy operacyjne będą podlegały regularnej rewizji, zgodnie z finalnymi ustaleniami z KE. Realizacja programów operacyjnych będzie podlegała również okresowemu monitoringowi. Rozłożenie w czasie procesu likwidacji kopalń umożliwi nie tylko stopniowe ograniczenie emisji, ale także umożliwi bezpieczne i planowe przestawienie polskiej energetyki na inne źródła do wytwarzania energii – z zachowaniem bezpieczeństwa energetycznego kraju. Jednocześnie, Nowy System Wsparcia nastawiony na stopniowe ograniczenie wydobywania węgla w Polsce, umożliwi zarządzenie negatywnymi zjawiskami społecznymi wynikającymi z likwidacji miejsc pracy w górnictwie i powiązanych branżach oraz uniknięcie degradacji uzależnionych od górnictwa regionów. Jako że jedyną realną alternatywą dla Nowego Systemu Wsparcia, jest niekontrolowana upadłość spółek górniczych i szokowe pojawienie się negatywnych zjawisk, w tym bezrobocia, Nowy System Wsparcia został opracowany w taki sposób, aby adresować te problemy. Jednocześnie, wsparcie zostało opracowane w taki sposób, aby charakteryzowało się korzystnym bilansem wartości w zestawieniu z prognozowanymi negatywnymi skutkami upadłości, a jego koszty były ograniczone do niezbędnego minimum, umożliwiając jednak rozłożenie procesu likwidacji w czasie, co umożliwi minimalizację i stopniową absorpcję negatywnych zjawisk społecznych wynikających z likwidacji oraz zaadresowanie popytu na węgiel ze strony polskiego sektora energetycznego w sposób odpowiedni dla zachowania bezpieczeństwa energetycznego państwa.

Niekontrolowany upadek sektora wydobywczego doprowadzić może do zasadniczego ograniczenia a wręcz niemal eliminacji krajowej podaży węgla - co, przy aktualnym

uzależnieniu wytwarzania energii w Polsce z węgla w skali ponad 76%, doprowadzi do konieczności znacznego wzrostu importu tego surowca. Z naturalnych przyczyn, dominującym kierunkiem importu węgla w tym przypadku będzie Rosja. Relacje polityczne między Polską a Rosją są bardzo trudne a przy tym import surowców naturalnych z Rosji oparty jest na wieloletnich sporach i ryzyku wstrzymania dostaw. W wyniku strukturalnego uzależnienia się od tak nieprzewidywalnego politycznie dostawcy jak Rosja, dojdzie nie tylko do wzrostu cen węgla dla polskich wytwórców energii, ale także do zagrożenia zasadniczych interesów polityczno-gospodarczych Polski oraz realnego zagrożenia bezpieczeństwa energetycznego kraju. W krótkoterminowej perspektywie brak jest możliwości przestawienia polskiej energetyki na źródła zgodne z Zielonym Ładem (inne niż węglowe) stąd surowiec ten będzie musiał być wykorzystywany przez źródła wytwórcze energii elektrycznej. Z tego powodu, niekontrolowana upadłość spółek wydobywczych, jako że nie doprowadzi do zakończenia wytwarzania energii z węgla, sama w sobie nie przyczyni się do ograniczenia emisji w procesie wytwarzania węgla – przeciwnie, przyczyni się to do wzrostu emisji z uwagi na konieczność znacznie zwiększonego transportu węgla.

Wprowadzane projektem zmiany wprowadzającej Nowy System Wsparcia w zakresie dopłat do redukcji zdolności produkcyjnych oraz czasowego zawieszenia i następnie umorzenia zobowiązań pieniężnych spółek w postaci odroczonej składki na ubezpieczenia społeczne i zobowiązań wynikających z udzielonej przez PFR pomocy kryzysowej, stanowiących element Nowego Systemu Wsparcia pozwolą na określenie podstaw krajowych dla wdrożenia Nowego Systemu Wsparcia w tym zakresie. Pozwoli to na zrealizowanie celów Nowego Systemu Wsparcia, czyli zagwarantowanie bezpieczeństwa energetycznego państwa i zminimalizowanie negatywnych skutków społecznych i gospodarczych związanych z realizacją zobowiązań wynikających z polityki energetycznej i klimatycznej krajowej jak i UE. Wdrożenie Nowego Systemu Wsparcia wesprze również racjonalną i kontrolowaną transformację, a w konsekwencji stopniową likwidację całego sektora, wraz ze zminimalizowaniem negatywnych skutków zmian strukturalnych. Działania te są spójne z polityką energetyczną kraju oraz Unii Europejskiej, jak również są odzwierciedleniem zapisów Umowy Społecznej. Nowy System Wsparcia wymaga notyfikacji i akceptacji Komisji Europejskiej, ze względu na wynikającą z niego pomoc publiczną. Obecnie prowadzone są rozmowy z Komisją Europejską w tym zakresie w ramach postępowania prenotyfikacyjnego i planowane jest w najbliższym czasie złożenie formalnej notyfikacji.

## **2. Wskazanie różnic pomiędzy dotychczasowym i projektowanym stanem organizacyjnym i prawnym**

Proponowana nowelizacja ustawy wprowadza do ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego elementy Nowego Systemu Wsparcia dla sektora, poprzez wprowadzenie krajowych podstaw:

- 1) do finansowania ze środków z budżetu państwa dopłat do redukcji zdolności produkcyjnych,
- 2) dotyczących zawieszenia i następnie umorzenia zobowiązań pieniężnych spółek górnictwa węgla kamiennego objętych systemem wsparcia powstałych do dnia 31 grudnia 2021 r., w stosunku do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz Polskiego Funduszu Rozwoju S.A.

W związku z powyższym zaszła konieczność wprowadzenia do ustawy z dnia 7 września 2007 r. *o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego* poniższych zmian.

W art. 1, który określa zasady funkcjonowania górnictwa węgla kamiennego, dodaje się pkt 1a wprowadzający zasady udzielania wsparcia na redukcję zdolności produkcyjnych (art. 1 pkt 1 ustawy zmieniającej).

W art. 2, stanowiącym słownik definicji stosowanych w ustawie, dodaje się pkt 6 (art. 1 pkt 2 ustawy zmieniającej), wprowadzający definicję systemu wsparcia, który oznacza mechanizm wsparcia publicznego dla sektora górnictwa węgla kamiennego, którego celem jest stopniowe wygaszanie działalności wydobywczej węgla kamiennego, obejmujący w szczególności dopłaty do redukcji zdolności produkcyjnych oraz pokrycie kosztów wynikających z zakończenia wydobycia węgla kamiennego i likwidacji jednostek produkcyjnych, które nie są związane z bieżącą produkcją, dla przedsiębiorstw górniczych objętych tym systemem. Nowy System Wsparcia obejmuje spółki, o których mowa w Umowie Społecznej, tj. Polską Grupę Górniczą S.A., Tauron Wydobycie S.A. i Węglkokoks Kraj sp. z o.o. Nowy System Wsparcia i jego zasady zostanie również uwzględniony we właściwych rządowych dokumentach strategicznych dotyczących sektora górnictwa węgla kamiennego.

W ustawie zmienianej po art. 5 dodaje się art. 5a (art.1 pkt 3 ustawy zmieniającej) na podstawie którego wprowadza się regulacje dotyczące tymczasowego zawieszenia, a następnie umorzenia zobowiązań pieniężnych spółek objętych Systemem Wsparcia pozostałych do spłaty wg stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. z tytułu składek na: ubezpieczenia społeczne w części finansowanej przez pracownika i płatnika, Fundusz Pracy, Fundusz Solidarnościowy, Fundusz

Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Fundusz Emerytur Pomostowych oraz ubezpieczenie zdrowotne, które zostały rozłożone na raty lub których termin płatności został odroczone w oparciu o art. 29 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 423 z późn. zm) oraz art. 15 zb ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1842 z późn. zm.).

Analogicznie wprowadzana jest również regulacja dotycząca tymczasowego zawieszenia i docelowo umorzenia zobowiązań pieniężnych z tytułu wsparcia finansowego udzielonego przez Polski Funduszu Rozwoju Spółka Akcyjna, w ramach programów rządowych, o których mowa w art. 21a ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o systemie instytucji rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1010) poprzez dodanie w projekcie ustawy art. 5b.

W dodanym art. 5 c dotyczącym zarówno instrumentów ujętych w dodanych art.5a i 5b wprowadza się regulację, iż przychody z tytułu umorzenia nie stanowią przychodu w rozumieniu ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2021 r. poz.1800 z późn.zm.). Wprowadzane regulacje, o których mowa powyżej, stanowią elementy Nowego Systemu Wsparcia i wynikają z przyjętych założeń do jego realizacji. W okresie krótkoterminowym instrumenty te pozwolą również na utrzymanie płynności finansowej spółek-beneficjentów Nowego Systemu Wsparcia.

W dodawanym Rozdziale 2a (art. 1 pkt 4 ustawy zmieniającej) zostały określone podstawowe zasady i warunki związane z dopłatami do redukcji zdolności produkcyjnych związanych z Nowym Systemem Wsparcia. Dopłata stanowi dodatnią różnicę pomiędzy kosztami kwalifikowanymi działalności wydobywczej a przychodami kwalifikowalnymi przedsiębiorstwa górniczego objętego Nowym Systemem Wsparcia, z uwzględnieniem zastosowania ceny referencyjnej. Dopłaty będą wypłacane w formie dotacji lub w ramach dokapitalizowania beneficjenta skarbowymi papierami wartościowymi na podstawie odpowiednich umów

Ponadto w dodawanym Rozdziale 2a w art. 5f w ust. 5 zamieszczono delegację ustawową do wydania przez ministra właściwego do spraw gospodarki złożami kopalin rozporządzenia wykonawczego, w ramach którego zostaną określone szczegółowe warunki systemu wsparcia w zakresie dopłaty na redukcję zdolności produkcyjnych, w tym sposób ustalania jej wysokości, koszty i przychody kwalifikowane uwzględniane w ramach dopłaty, sposób ustalania ceny referencyjnej, szczegółowe warunki i tryb przyznawania dopłaty, tryb jej rozliczania, warunki

powodujące czasowe jej wstrzymanie. Rozporządzenie określi również, co będzie zawierać wniosek podmiotu ubiegającego się o dopłatę do redukcji zdolności produkcyjnych w danym roku Rozporządzenia będzie także regulować formę i zasady rozliczeń z otrzymanej przez spółkę dopłaty, w tym terminy ich przedkładania.

Rozporządzenie zostanie wydane biorąc pod uwagę przeznaczenie środków oraz zapewnienie sprawności jej wypłacania oraz efektywne wydatkowanie środków z budżetu państwa.

Jednocześnie w rozdziale tym wprowadzono zapis mówiący o tym, że w okresie redukowania zdolności produkcyjnych, podmioty objęte Nowym Systemem Wsparcia będą zwolnione z dokonywania odpisów na fundusz likwidacji, o którym mowa w art. 128 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze. Powyższe wynika z następujących przesłanek:

- 1) po zakończeniu wydobywania, podmioty będą otrzymywały pomoc publiczną na tzw. koszty nadzwyczajne, o których mowa w Decyzji Rady z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie pomocy państwa ułatwiającej zamykanie niekonkurencyjnych kopalń węgla (2010/787/UE). Są to koszty wynikające z zamknięcia jednostek produkcyjnych węgla, ale nie są związane z bieżącą produkcją np. koszty świadczeń osłonowych dla pracowników tracących pracę, koszty fizycznej likwidacji majątku kopalń, naprawianie szkód górniczych itp.
- 2) zgodnie z obowiązującymi przepisami, w ślad za odpisem na fundusz likwidacji, który jest zapisem memoriałowym w księgach rachunkowych, jednostka ma obowiązek gromadzić środki pieniężne na wyodrębnionym rachunku bankowym. Biorąc pod uwagę fakt, że w okresie redukcji zdolności produkcyjnych jednostki będą finansowały koszty prowadzonej działalności co do zasady środkami budżetowymi, gromadzenie środków do czasu zakończenia wydobywania, czyli w perspektywie wieloletniej, byłoby w ocenie projektodawcy naruszeniem zasad gospodarowania środkami publicznymi tj. efektywnego i oszczędnego wydatkowania środków.

W konsekwencji wprowadzanych zmian, w art. 25 w ust. 1 po pkt 8 dodano pkt. 9 (art. 1 pkt 5 ustawy zmieniającej), co ma na celu rozszerzenie zadań wykonywanych przez Agencję Rozwoju Przemysłu S.A. (dalej: ARP S.A.) w zakresie monitoringu, kontroli i weryfikacji Nowego Systemu Wsparcia

W wyniku wprowadzenia niniejszym projektem dopłat do redukcji zdolności produkcyjnych zaszła konieczność dodania art. 26b (art. 1 pkt 6 ustawy zmieniającej) na podstawie którego w każdym roku budżetowym Rada Ministrów, na wniosek ministra

właściwego do spraw gospodarki złożami kopalin, określi wysokości dotacji lub nominalną wartość skarbowych papierów wartościowych na podwyższenie kapitału zakładowego przedsiębiorstwa górniczego objętego Nowym Systemem Wsparcia na finansowanie dopłat do redukcji zdolności produkcyjnych. Ponadto, dodaje się art. 26c (art. 1 pkt 6 ustawy zmieniającej), które analogicznie jak to było w przypadku dodania art. 26a, pozwalają na stworzenie mechanizmu umożliwiającego przekazywanie przedsiębiorstwom górniczym objętym Nowym Systemem Wsparcia w latach 2022-2031 skarbowych papierów wartościowych przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych, na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki złożami kopalin, z przeznaczeniem na podwyższenie kapitału zakładowego. Powstałe w ten sposób akcje będą mogły być obejmowane wyłącznie przez Skarb Państwa, do czego będą miały zastosowanie przepisy ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1526 i 2320).

Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, przez wydanie listu emisyjnego, warunki emisji skarbowych papierów wartościowych i sposób realizacji świadczeń z nich wynikających. W projektowanych przepisach zostały określone także elementy listu emisyjnego. Ze względu na to, że cel emisji i przeznaczenie tych papierów wartościowych zostały już określone w projektowanych przepisach, niezasadne jest uzależnianie ich emisji od wydania rozporządzenia, o którym mowa w art. 97 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Z kolei treść listu emisyjnego określa wprowadzany do ustawy art. 26c ust. 5 co uzasadnia wyłączenie stosowania art. 98 ustawy o finansach publicznych. Przekazywanie przedsiębiorstwom górniczym objętym Nowym Systemem Wsparcia skarbowych papierów wartościowych ma umożliwić realizację zadania określonego w ustawie, tj. dopłat do redukcji zdolności produkcyjnych. Aby zrealizować ten cel, przekazanie to musi być nieodpłatne, dlatego konieczne jest również wyłączenie stosowania art. 102 ustawy o finansach publicznych. Środki uzyskane z tytułu rozporządzania skarbowymi papierami wartościowymi mogą być przeznaczone wyłącznie na finansowanie dopłat do redukcji zdolności produkcyjnych. Projektowane rozwiązanie zakłada możliwość corocznego podniesienia kapitału zakładowego dokonywane przez emisję skarbowych papierów wartościowych.

W art. 26d ustawy zmienianej (art. 1 pkt 6 ustawy zmieniającej) zaproponowano wyłączenie ze stosowania art. 9a ust. 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 735, z późn. zm.) do nabywania przez Skarb Państwa akcji lub udziałów przedsiębiorstwa górniczego objętego systemem wsparcia. Proponowana zmiana ma na celu umożliwienie nabycie przez Skarb Państwa akcji i udziałów

spółek objętych Nowym Systemem Wsparcia, aby zapewnić ich stopniową likwidację i prawidłowe wydatkowanie środków publicznych. Przedsiębiorstwa te są bowiem są istotne z punktu widzenia m.in. zagwarantowania bezpieczeństwa energetycznego państwa i stopniowego przeprowadzenia transformacji energetycznej Polski, wraz ze zminimalizowaniem negatywnych skutków społeczno-gospodarczych procesu. Przepis znajdzie zastosowanie w przypadku konieczności zapewnienia dalszego funkcjonowania przedsiębiorstw trwale nierentownych, których istnienie jest konieczne ze względu na bezpieczeństwo państwa i które wymagają wsparcia również w postaci dozwolonej pomocy publicznej.

W art. 2 projektu ustawy został określony maksymalny limit wydatków z budżetu państwa, będących skutkiem wejścia w życie regulacji określonych ustawą, w latach 2022–2031 na kwotę 28 821 mln zł. Określony maksymalny limit wydatków obejmuje także nominalną wartość skarbowych papierów wartościowych przekazywanych na podwyższenie kapitału zakładowego przedsiębiorstw górniczych objętych Nowym Systemem Wsparcia.

### **3. Źródła finansowania**

Proponowane zmiany w ustawie, pociągną za sobą skutki finansowe dla budżetu państwa w postaci wydatków w łącznej kwocie 28 821 mln zł przeznaczonej w latach 2022–2031 na dopłaty do redukcji zdolności produkcyjnych dla przedsiębiorstw górniczych objętych Nowym Systemem Wsparcia. W ocenie projektodawcy oszacowana kwota wydatków jest na tyle istotna z punktu widzenia budżetu państwa, że wprowadzono do projektu ustawy przepis określający limit wydatków na najbliższe 10 lat.

Na finanse publiczne będzie miało wpływ również zawieszenie i docelowo umorzenie składek na ubezpieczenia społeczne w części finansowanej przez pracownika i płatnika, Fundusz Pracy, Fundusz Solidarnościowy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Fundusz Emerytur Pomostowych oraz ubezpieczenie zdrowotne w taki sposób, że o wysokość umorzenia zostaną pomniejszone wpływy do wymienionych funduszy, co będzie skutkowało koniecznością wyrównania niedoboru środków przez budżet państwa.

### **4. Założenia projektów podstawowych aktów wykonawczych**

Uchwalenie projektowanej ustawy spowoduje konieczność wydania przez ministra właściwego ds. gospodarki złożami kopalin nowego aktu wykonawczego w zakresie warunków i trybu przyznawania dopłaty do redukcji zdolności produkcyjnych przedsiębiorstwa górniczego (wprowadzany projektem art. 5f. ust. 5).

## **5. Data wejścia w życie ustawy.**

Za określeniem terminu wejścia w życie projektu ustawy z dniem następującym po dniu ogłoszenia przemawia ważny interes państwa, gdyż niezwłoczne wdrożenie przepisów ustawy ma na celu zapobiegnięcie niekontrolowanej upadłości przedsiębiorstw górniczych objętych systemem wsparcia, a tym samym zagwarantowanie bezpieczeństwa energetycznego państwa oraz zminimalizowanie w regionach górniczych negatywnych skutków społeczno-gospodarczych, będących wynikiem niezbędnej do przeprowadzenia transformacji energetycznej.

## **6. Oświadczenie o zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej**

Nowy System Wsparcia wymaga notyfikacji i akceptacji Komisji Europejskiej, ze względu na wynikającą z niego pomoc publiczną. Obecnie prowadzone są rozmowy z Komisją Europejską w tym zakresie w ramach postępowania prenotyfikacyjnego i planowane jest w najbliższym czasie złożenie formalnej notyfikacji.

Projekt zmiany ustawy będzie wywierał wpływ na sytuację i konkurencyjność polskiego górnictwa węgla kamiennego w taki sposób, iż przedsiębiorstwa objęte systemem wsparcia będą nadal wydobywać węgiel na rynek krajowy, co pozwoli uniknąć konieczności wzrostu importu tego surowca.

Regulacja będzie miała korzystny wpływ na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, gdyż pracownicy przedsiębiorstw objętych systemem wsparcia utrzymają swoje miejsca pracy, z uwagi na fakt, iż wdrożone projektem rozwiązania pozwolą uniknąć niekontrolowanej upadłości spółek.

Regulacja nie obejmuje swoim wpływem osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.

Projekt ustawy będzie miał korzystny wpływ na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców, które działają w tzw. sektorze okołogórnim w taki sposób, iż uniknięcie upadłości przedsiębiorstw objętych Nowym Systemem Wsparcia pozwoli tym przedsiębiorcom kontynuować swoją działalność.

Projekt nie będzie miał wpływu na jednostki samorządu terytorialnego.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych, w związku z powyższym nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projekt ustawy nie podlega obowiązkowi przedstawienia właściwym instytucjom Unii

Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Warszawa, 14 grudnia 2021 r.

BAS-WAPM-2952/21  
TRYB PILNY

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS  
L.dz. .... DS. M20. 716. 21  
Data wpływu ..... 14. 12. 2021 r.

Pani  
Elżbieta Witek  
Marszałek Sejmu  
Rzeczypospolitej Polskiej

**Opinia w sprawie zgodności poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Krzysztof Janusz Kozik) z prawem Unii Europejskiej**

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2021 r. poz. 483, ze zm.) sporządza się następującą opinię:

**1. Przedmiot projektu ustawy**

Poselski projekt ustawy przewiduje nowelizację ustawy z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego<sup>1</sup>. W projekcie przewiduje się utworzenie systemu wsparcia, będącego mechanizmem wsparcia publicznego dla sektora górnictwa węgla kamiennego, określonym w rządowych dokumentach strategicznych, przyjętym w celu stopniowego wygaszania działalności wydobywczej węgla kamiennego, obejmującym w szczególności dopłaty z budżetu państwa do redukcji zdolności produkcyjnych oraz pokrycie kosztów wynikających z zakończenia wydobycia węgla kamiennego i likwidacji jednostek produkcyjnych, które nie są związane z bieżącą produkcją, dla objętych nimi przedsiębiorstw górniczych. Projekt ustawy przewiduje także m.in. zawieszenie, a następnie umorzenie z mocy prawa zobowiązań pieniężnych przedsiębiorstw górniczych, objętych systemem wsparcia, powstałych z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne w części finansowanej przez ubezpieczonych i płatnika, Fundusz Pracy, Fundusz Solidarnościowy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Fundusz Emerytur Pomostowych oraz na ubezpieczenie zdrowotne, które na mocy umów zawartych przed dniem 31 grudnia 2021 r. i obowiązujących na dzień 31 grudnia 2021 r. zostały rozłożone na raty lub których termin płatności został odroczony.

Ustawa ma wejść w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

<sup>1</sup> Dz. U. z 2019 r. poz. 1821, ze zm.

## **2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy**

Ze względu na przedmiot projektu ustawy należy wskazać artykuły 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TfUE) dotyczące zasad przyznawania pomocy przez państwo. Zgodnie z art. 107 ust. 1 TfUE, z zastrzeżeniem innych postanowień przewidzianych w TfUE, wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiejkolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym, w zakresie w jakim wpływa na wymianę handlową.

Zakaz udzielania pomocy państwa nie jest jednak bezwzględny. Za zgodną z rynkiem wewnętrznym może być uznana np. pomoc przeznaczona na zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce państwa członkowskiego (art. 107 ust. 3 lit. b TfUE).

Należy także przywołać decyzję Rady z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie pomocy państwa ułatwiającej zamykanie niekonkurencyjnych kopalń węgla (2010/787/UE<sup>2</sup>; dalej: decyzja Rady). Decyzja Rady stanowi, że pomoc dla przemysłu węglowego może zostać uznana za zgodną z funkcjonowaniem rynku wewnętrznego, jeśli jest zgodna z przepisami decyzji Rady. Pomoc może pokrywać wyłącznie koszty związane z węglem do produkcji energii elektrycznej, skojarzonej produkcji ciepła i energii elektrycznej, produkcji koksu i opalania pieców hutniczych w przemyśle stalowym (art. 1).

Zgodnie z art. 108 ust. 3 TfUE Komisja jest informowana, w czasie odpowiednim do przedstawienia swoich uwag, o wszelkich planach przyznania lub zmiany pomocy. Jeżeli uzna, że plan nie jest zgodny z rynkiem wewnętrznym, wszczyna niezwłocznie procedurę wyjaśniającą. Państwo członkowskie nie może wprowadzić w życie projektowanych środków, dopóki procedura ta nie doprowadzi do wydania decyzji końcowej w trybie rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej<sup>3</sup> (dalej: rozporządzenie 2015/1589). Rozporządzenie 2015/1589 określa w szczególności tryb informowania Komisji o planach przyznania pomocy, postępowanie wyjaśniające Komisji oraz konsekwencje braku poinformowania Komisji. Zgodnie z art. 1 lit. d rozporządzenia 2015/1589 „program pomocowy” oznacza każde działanie, na którego podstawie, bez potrzeby dalszych środków wdrażających, można dokonać wypłat pomocy indywidualnej na rzecz przedsiębiorstw określonych w akcie w sposób ogólny

<sup>2</sup> Dz. Urz. UE L 336 z 21.12.2010 r., s. 24.

<sup>3</sup> Dz. Urz. UE L 248 z 24.9.2015, s. 9.

i abstrakcyjny oraz każde działanie, na którego podstawie pomoc, która nie jest związana z konkretnym projektem, może zostać przyznana jednemu lub kilku przedsiębiorstwom na czas nieokreślony lub w nieokreślonej kwocie.

„Nowa pomoc” w rozumieniu art. 1 lit. c rozporządzenia 2015/1589 oznacza każdą pomoc, czyli programy pomocowe i pomoc indywidualną, która nie jest pomocą istniejącą, włącznie ze zmianami istniejącej pomocy.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 rozporządzenia 2015/1589 z zastrzeżeniem odmiennych przepisów rozporządzeń wydanych zgodnie z art. 109 TfUE lub innych jego przepisów, zainteresowane państwo członkowskie zgłasza Komisji w odpowiednim czasie wszelkie plany przyznania nowej pomocy.

Zgodnie z art. 16 w zw. z art. 1 lit. f rozporządzenia 2015/1589 pomoc niezgodna z prawem, czyli wprowadzona w życie z naruszeniem art. 108 ust. 3 TfUE, podlega zwrotowi wraz z odsetkami.

Należy także zaznaczyć, że decyzja Rady nie przewiduje zwolnienia z obowiązku notyfikacyjnego przewidzianego w art. 108 ust. 3 TfUE (art. 3 ust. 2 decyzji Rady), nakłada natomiast na państwa członkowskie szereg dodatkowych wymogów informacyjnych dotyczących planowanej pomocy, w tym planowanych zmian istniejącej pomocy (art. 7 decyzji Rady).

### **3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej**

Projekt przewiduje m.in. zawieszenie i umorzenie zobowiązań publicznoprawnych przedsiębiorstw górniczych oraz udzielanie dopłat w formie dotacji z budżetu państwa dla przedsiębiorstw górniczych z tytułu redukcji zdolności produkcyjnych.

Regulacje te należy poddać analizie pod kątem zgodności z art. 107 ust. 1 TfUE ustalającym reguły przyznawania pomocy przedsiębiorcom przez państwa członkowskie. W myśl orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej: TSUE) pomoc udzielona przez państwo członkowskie przedsiębiorcy jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym, jeżeli spełnia cztery przesłanki: 1) pomoc została udzielona przez państwo członkowskie lub przy użyciu jego zasobów, 2) pomoc stanowi dla przedsiębiorstwa korzyść, 3) pomoc ma charakter selektywny, 4) pomoc grozi zakłóceniem lub zakłóca konkurencję oraz wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi. Przesłanki te muszą być spełnione kumulatywnie<sup>4</sup>.

Ad 1) Projekt zmierza m.in. do zaniechania poboru (zawieszenia i umorzenia z mocy prawa) należnych od przedsiębiorstw górniczych składek na ubezpieczenie społeczne, Fundusz Pracy, Fundusz Solidarnościowy, Fundusz

---

<sup>4</sup> Wyrok TSUE z 24 lipca 2003 r. w sprawie C-280/00, *Altmark*, EU:C:2003:415; wyrok Sądu Pierwszej Instancji (dalej: SPI) z 22 lutego 2006 r. w sprawie T-34/02, *EURL Le Levant 001 i in. przeciwko Komisji*, EU:T:2006:59.

Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Fundusz Emerytur Pomostowych oraz na ubezpieczenie zdrowotne, a także udzielanie przedsiębiorstwom górniczym dotacji z budżetu państwa.

Udzielana mocą projektu ustawy pomoc polega na rezygnacji przez państwo z poboru należnych opłat albo na udzieleniu wsparcia finansowego na rzecz różnych podmiotów. Pierwsza z przesłanek uznania pomocy za niezgodną z rynkiem wewnętrznym, w rozumieniu art. 107 TfUE, jest więc spełniona. Wsparcie, o którym mowa w projekcie, jest udzielane przez państwo członkowskie.

Ad 2) Zgodnie z orzecznictwem TSUE pojęcie przedsiębiorstwa jest rozumiane szeroko i obejmuje wszystkie podmioty uczestniczące w działalności gospodarczej (rozumianej jako oferowanie towarów lub usług na rynku wewnętrznym<sup>5</sup>), niezależnie od ich formy organizacyjnej i prawnej oraz źródeł finansowania<sup>6</sup>. Przewidziane w projekcie wsparcie dotyczy przedsiębiorców: przedsiębiorstw górniczych (zob. art. 2 pkt 1 zmienianej ustawy).

Bez wątplenia ustanawiane mocą projektowanej ustawy zwolnienia i dofinansowania są dla przedsiębiorstw korzystne. Przedsiębiorstwa nie będą bowiem musiały uiszczać obowiązkowych opłat lub otrzymają wsparcie finansowe. Druga z przesłanek uznania pomocy za niezgodną z rynkiem wewnętrznym, w rozumieniu art. 107 TfUE, jest więc również spełniona.

Ad 3) W myśl orzecznictwa TSUE pomoc udzielana przedsiębiorstwom przez państwo ma charakter selektywny, jeżeli sprzyja „niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów” w porównaniu z innymi, które znajdują się w porównywalnej sytuacji faktycznej i prawnej. Nie stanowią natomiast pomocy korzyści stosowane bez rozróżnienia do wszystkich podmiotów<sup>7</sup>. Okoliczność, że liczba przedsiębiorstw, które mogą domagać się przyznania pomocy, jest bardzo znacząca, czy też, że przedsiębiorstwa te należą do różnych sektorów, nie wystarcza by wykluczyć selektywny charakter pomocy.

Z przepisów projektowanej ustawy wynika, że wsparcie dotyczyć będzie wyłącznie przedsiębiorstw górniczych. Ustanawiana pomoc ma zatem charakter selektywny.

Ad 4) W odniesieniu do przesłanki groźby zakłócenia lub zakłócenia konkurencji i wpływu na wymianę handlową między państwami członkowskimi

---

<sup>5</sup> Wyrok TSUE z 18 czerwca 1998 r. w sprawie C-35/96, *Komisja p. Republice Włoskiej*, EU:C:1998:303, pkt 36.

<sup>6</sup> Wyrok TSUE z 23 kwietnia 1991 r. w sprawie C-41/90, *Höfner i Elser*, EU:C:1991:161, pkt 21.

<sup>7</sup> Wyrok TSUE z 15 listopada 2011 r. w sprawach połączonych C-106/09 P i C-107/09, *Komisja (C-106/09 P) i Królestwo Hiszpanii (C-107/09 P) p. Government of Gibraltar i Zjednoczonemu Królestwu Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej*, EU:C:2011:732, pkt 73-75.

przyjmuje się w orzecznictwie TSUE, że dla jej zaistnienia nie jest konieczne wykazanie faktycznego wpływu pomocy na wymianę handlową między państwami członkowskimi i rzeczywistego zakłócenia konkurencji. Wystarczające jest wykazanie jedynie potencjalnego wpływu pomocy na tę wymianę handlową i zakłócenie konkurencji<sup>8</sup>. Nie jest również konieczne, by przedsiębiorstwa korzystające z udzielanej pomocy uczestniczyły w wewnątrzunijnej wymianie handlowej. Przyznane im korzyści mogą bowiem utrudniać wejście na rynek wewnętrzny danego państwa przedsiębiorcom z innych państw członkowskich lub też wejście na rynek innego państwa. Przyjmuje się, że nawet pomoc o stosunkowo niewielkim zakresie może zostać uznana za wpływającą na wymianę handlową między państwami członkowskimi, jeżeli w sektorze, w którym działają przedsiębiorstwa korzystające z niej, istnieje silna konkurencja.

W świetle przytoczonego orzecznictwa TSUE należy uznać, że istnieje prawdopodobieństwo spełnienia tej przesłanki, gdyż ustalone zwolnienia oraz dotacje mogą zakłócać lub grozić zakłóceniom konkurencji oraz wpływać na wymianę handlową między państwami członkowskimi.

Zgodnie z art. 108 ust. 3 TfUE program pomocowy podlega notyfikacji Komisji Europejskiej.

Wykonaniu art. 108 ust. 3 TfUE służy, na gruncie polskiego prawa krajowego, ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej<sup>9</sup>. Stosownie do art. 12 ust. 1 tej ustawy projekty programów pomocowych (programem pomocowym jest np. projekt ustawy przewidujący udzielanie pomocy publicznej) wymagają uzyskania opinii Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK). Opinie te zawierają m.in. stanowisko, czy projekt przewiduje udzielanie pomocy publicznej, stanowisko w sprawie zgodności pomocy publicznej z rynkiem wewnętrznym, propozycje zmian przedstawione w celu zapewnienia zgodności postanowień projektu z rynkiem wewnętrznym, stanowisko w sprawie obowiązku notyfikacji projektu. Podmioty właściwe do wystąpienia z wnioskiem o wydanie opinii określają art. 13 i art. 16a ustawy. Z wnioskiem takim występuje organ administracji publicznej opracowujący projekt programu pomocowego, natomiast w przypadku projektu ustawy będącej programem pomocowym opracowanym przez podmiot niebędący organem administracji publicznej, o opinię i przekazanie do Komisji projektu, w celu dokonania jego notyfikacji, występuje organ właściwy na podstawie Regulaminu Sejmu. Organem tym jest Marszałek Sejmu (art. 10 ust. 1 pkt 10a regulaminu Sejmu).

---

<sup>8</sup> Wyrok SPI z 4 września 2009 r. w sprawie T-211/05, *Republika Włoska p. Komisji*, EU:T:2009:304, pkt 152 potwierdzony wyrokiem TSUE z 24 listopada 2011 r. w sprawie C-458/09 P, *Republika Włoska p. Komisji*, EU:C:2011:769.

<sup>9</sup> Dz. U. z 2020 r. poz. 708, ze zm.

Wniosek jest kierowany do Prezesa UOKiK. Decyzję w sprawie dokonania notyfikacji podejmuje, po zapoznaniu się z opinią Prezesa UOKiK, Rada Ministrów (art. 16 ust. 2 ustawy). Prezes UOKiK, za pośrednictwem Stałego Przedstawicielstwa RP przy UE w Brukseli, dokonuje notyfikacji projektu programu pomocowego, czyli przekazuje Komisji projekt ustawy, by Komisja mogła dokonać oceny planowanej pomocy w zakresie zgodności z rynkiem wewnętrznym.

Należy jednak wskazać, że przewidziane w projekcie dopłaty do redukcji zdolności produkcyjnych w formie dotacji z budżetu państwa nie będą mogły być przyznawane bezpośrednio na podstawie ustawy. Konieczne będzie jeszcze wydanie przewidzianego w projekcie rozporządzenia ministra właściwego do spraw gospodarki złożami kopalin (projektowany art. 5f ust. 5 nowelizowanej ustawy). Wobec tego projekt ustawy w zakresie, w jakim dotyczy dopłat do redukcji zdolności produkcyjnych nie stanowi programu pomocowego w rozumieniu art. 1 lit. d rozporządzenia 2015/1589, gdyż w celu udzielenia pomocy wymaga dalszych środków wdrażających. W tym zakresie nie podlega zatem obowiązkowi notyfikacji Komisji Europejskiej

#### **4. Konkluzja**

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego jest objęty zakresem regulacji prawa Unii Europejskiej.

Projekt może zostać uznany za plan pomocy państwa w rozumieniu art. 108 ust. 3 TfUE. W związku z tym istnieją podstawy do skierowania przez Marszałka Sejmu wniosku do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów o wydanie opinii na podstawie art. 12 w związku z art. 16a ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej.

Autor:

**Bartosz Pawłowski**  
ekspert ds. legislacji  
Biuro Analiz Sejmowych

Akceptował:

Dyrektor

Biura Analiz Sejmowych

*Sobolewski*  
Przemysław Sobolewski

Warszawa, 14 grudnia 2021 r.

BAS-WAPM-2953/21  
TRYB PILNY

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS

L.dz. DS. 1120 716.21 (2)

Data wpływu 14.12.2021 r.

Pani  
Elżbieta Witek  
Marszałek Sejmu  
Rzeczypospolitej Polskiej

**Opinia w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Krzysztof Janusz Kozik) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu**

Poselski projekt ustawy przewiduje nowelizację ustawy z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego<sup>1</sup>. W projekcie przewiduje się utworzenie systemu wsparcia, będącego mechanizmem wsparcia publicznego dla sektora górnictwa węgla kamiennego, określonym w rządowych dokumentach strategicznych, przyjętym w celu stopniowego wygaszania działalności wydobywczej węgla kamiennego, obejmującym w szczególności dopłaty z budżetu państwa do redukcji zdolności produkcyjnych oraz pokrycie kosztów wynikających z zakończenia wydobycia węgla kamiennego i likwidacji jednostek produkcyjnych, które nie są związane z bieżącą produkcją, dla objętych nimi przedsiębiorstw górniczych. Projekt ustawy przewiduje także m.in. zawieszenie, a następnie umorzenie z mocy prawa zobowiązań pieniężnych przedsiębiorstw górniczych, objętych systemem wsparcia, powstałych z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne w części finansowanej przez ubezpieczonych i płatnika, Fundusz Pracy, Fundusz Solidarnościowy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Fundusz Emerytur Pomostowych oraz na ubezpieczenie zdrowotne, które na mocy umów zawartych przed dniem 31 grudnia 2021 r. i obowiązujących na dzień 31 grudnia 2021 r. zostały rozłożone na raty lub których termin płatności został odroczony.

Projekt jest objęty zakresem regulacji prawa Unii Europejskiej. Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

<sup>1</sup> Dz. U. z 2019 r. poz. 1821, ze zm.

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o zmianie ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej** w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Autor:

**Bartosz Pawłowski**  
ekspert ds. legislacji  
w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:

Dyrektor

Biura Analiz Sejmowych

*Sobolewski*

Przemysław Sobolewski